

Z OBSAHU	Zpovědní tajemství	05
	Hlásá Fiducia Supplicans herezi?	07
	Osm důvodů, proč zvířata nemají nesmrtelnou duši – II. část	14

Foto: Vojtěch Hlávka / Člověk a Vira

Různost vztahu k Božímu milosrdenství

Sestra Maria Faustyna Kowalská z kongregace Matky Božího Milosrdenství zemřela v roce 1938 ve věku 33 let v Krakově. Při prohlášení Faustyny za svatou Janem Pavlem II. byl zaveden i svátek Božího Milosrdenství, o němž se v *Deníčku sv. Faustyny* píše na více místech, např. v č. 699: „V jistou chvíli jsem uslyšela tato slova: „Dcero má říkej celému světu o mém nesmírném milosrdenství. Toužím, aby svátek Milosrdenství byl útočištěm a úkrytem pro všechny duše a zvláště pro ubohé hříšníky. V tento den je otevřeno nitro mého milosrdenství a celé moře milostí vylévám do duší, které se ke zdroji mého milosrdenství přiblíží. Duše, která přijme svátost pokání a svatě přijímání, dosáhne úplného odpuštění vin a trestů. V tento den jsou otevřena všechna stavidla Boží, skrze něž proudí milosti. Ať se žádná duše nebojí ke mně přiblížit, i kdyby její hříchy byly jak šarlat. Mé milosrdenství je tak veli-

ké, že jím nepronikne žádný rozum, ani lidský, ani andělský, za celou věčnost.“ Hřešení na Boží milosrdenství patří mezi hříchy proti Duchu Svatému. O Jidášovi čteme, že zradil za peníze Krista. Na co tyto peníze potřeboval? Aby kupoval a prodával, užíval si bez ohledu na Mistra, který jej povolal za apoštola? Pak lze Jidáše považovat za patrona sekularismu a následovníka lidí před potopou a rovněž lidí před dnem Soudu. Jidáš je uváděn jako příklad zoufalství nad Božím milosrdenstvím. Zoufalství nad Božím milosrdenstvím a neschopnosti se k němu obrátit se může dočkat ten, kdo žije podle diktátu sekularismu. Pokud někdo jí tak, že hřeší obžerstvím, pije tak, že je opilec, žení se a vdává a je to se smilstvem a proti 6. a 9. přikázání Desatera, tak obvykle zapomíná vstoupit do korábu Církve a tam se zachránit.

Stigmatizovaný sv. Pio 3. června roku 1919 o. Benedettovi píše: „Můj nejdraž-

ší otcě, ať Vám Ježíš žehná a posílí Vás! Nemám volnou ani minutu, všechen čas je určen k osvobození bratří ze satanských pout. Nechtě je za to Bůh pochválen. Proto Vás prosím, odvolávejte se na milosrdenství, abyste si spolu s jinými nedělali starosti, neboť největším milosrdenstvím je vyrvání duší satanovi, který je uchvátil, a jejich získání pro Ježíše. A právě to neúnavně činím ve dne i v noci.“

Příkladný vztah k Božímu milosrdenství měla Panna Maria, Matka milosrdenství. Ve svém Magnificat uvádí bázeň Boží jako důležitou podmínku Božího milosrdenství: „...a jeho milosrdenství od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.“

*P. Petr Rössler
výpomocný duchovní ve farnosti
Řeznovice*

Německo: Katolické kostely se bourají nebo se mění jejich účel

V posledních deseti letech po celém Německu klesá počet katolických kostelů. Co to znamená pro věřící?

V severoněmeckém městě Kiel bylo nedávno uzavřeno pět katolických kostelů. Většinu z 240 000 obyvatel hlavního města spolkové země Šlesvicko–Holštýnsko tvoří protestanté. Katolické kostely upadají především v důsledku finančních potíží. Celé město Kiel je nyní jednou velkou farností s několika málo kostely. Některé budovy již zmizely, aby uvolnily místo pro bytovou výstavbu. Kostel svatého Kříže ve čtvrti Kiel–Elmschenhagen sice stále stojí, ale je uzavřen.

19. listopadu 2022 byl kostel svatého Kříže, jediný katolický kostel v celé čtvrti, formálně odsvěcen a následně uzavřen – navzdory odporu Rüdiger Kirkskothena a dalších farníků.

„Veškeré naše protesty byly marné,“ řekl v rozhovoru pro DW devětatřicetiletý Kirkskothen. „Psalí jsme dokonce do Vatikánu. Ani to nepomohlo.“

Kirkskothen uvedl, že uzavření jejich chrámu tvrdě zasáhlo místní rodiny. Kostel postavili v roce 1956 přistěhovalci a utvořili novou farní komunitu. „Jejich děti byly svědky zbožnosti svých rodičů, nechaly se tam pokřtít a chodily k příjímání. Pro ně to byl prostě domov,“ řekl a dodal, že chápe hořkost a zklamání.

Hamburská arcidiecéze patří k nejvíce postiženým

Když se zavřel kostel v nedalekém baltickém přímořském letovisku Schönberg, farnost se „téměř úplně rozpadla“, řekl Kirkskothen. Značný počet katolíků v Schönbergu církev zcela opustil. V současné době hamburská arcidiecéze také uzavírá několik kostelů v přímořském městě Lübeck a snaží se více komunikovat s místními věřícími.

Některé části Německa přišly v posledních dvou desetiletích o obzvláště velký počet kostelů, například hamburská arcidiecéze, do níž patří i Kiel. V Kielu je počet uzavřených kostelů mimořádně vysoký. V reakci na dotaz DW sekretariát Německé biskupské

Foto: kletterkirche.de

konference vysvětlil, že od roku 2005 se v zemi „přestalo k bohoslužebným účelům používat“ 650 katolických kostelů, což vypovídá o „opravdové vlně sekularizace“. V letech 2019 až 2023 v celém Německu každoročně zaniklo v průměru 28 kostelů.

Církevní budovy se zavírají nebo zmenšují také ve finančně strádajících diecézích Cáchy a Essen, ale dokonce i v tradičně katolických oblastech, jako je diecéze Augsburg, kde se v současné době koná generální shromáždění německých biskupů.

Před lety oficiální církevní statistiky uváděly „24 500 sakrálních církevních budov“. Dnes uvádějí pouze 24 000. Z toho je asi 22 800 budov vedeno jako historické. To značně ztěžuje jejich demolicí.

Tento vývoj postihuje katolické kostely mnohem častěji než protestantské.

Pokles počtu věřících

Klesající počet chrámů odpovídá současnému trendu: velké církve každoročně přicházejí o statisíce členů. V roce 2023 již každý druhý Němec nepatřil k žádné z hlavních křesťanských církví.

Církevní budovy se proto bourají. Někdy je úspěšně přebírají jiné denominace, například pravoslavné křesťanské komunity. Někdy jsou však zbourány,

aby uvolnily místo obytným komplexům nebo domovům důchodců; nebo jsou přeměněny na galerie, horolezecké sály, restaurace či pohřební síně. Možnosti jejich nového využití pro specializované akce aktivně zkoumají nejen duchovenské semináře, ale také architekti a urbanisté.

Navíc existují církevní organizace, které se specializují na skladování rouch a liturgických předmětů. A v podzemní garáži v Mönchengladbachu se nachází prostory soukromého sdružení založeného jedním manželským párem a nazvané „Forschungsstelle Glasmalerei des 20. Jahrhunderts“ (Výzkumné centrum pro vitráže 20. století), kde jsou již asi 30 let shromažďována vyřazená kostelní okna. V současné době jich tam je už mnoho stovek. Ale jak se k tomu staví věřící?

Matthias Sellmann, katolický teolog z univerzity v Bochumi, takové příběhy dobře zná. A rozhodně rozumí emocím. „Lidé ztratí místo, kde přicházeli do kontaktu s Bohem, kde zapalovali svíčky, procházeli kolem sochy Panny Marie nebo jen seděli v lavicích, kde, jak věděli, Bůh přichází do kontaktu s lidmi,“ řekl Sellmann v rozhovoru pro DW. Pokud nebudou existovat další místní kostely, může církevní život začít váznout.

Ve většině případů se podle něj bourají nebo odsvěcují kostely, které nejsou

Milí čtenáři,

rádi bychom publikovali více textů od českých autorů, kteří by reflektovali aktuální dění v církvi a ve společnosti v souvislostech a z hlediska naukového bohatství katolické církve, abychom tak doplnili mnohdy povrchní pohledy těch, kteří se označují za konzervativní, pokrokové nebo dokonce liberální. Texty nám můžete posílat na naši e-mailovou adresu redakce@rcmonitor.cz.

Zdeňka Rybová, šéfredaktorka

starší než 150 let nebo byly postaveny po druhé světové válce. A přesto je pro mnoho lidí církevní stavba součástí jejich konkrétní rodinné historie, jako například pro věřící v Kielu-Elmschengahenu. „Pro někoho, kdo ví, že tam jeho pradědeček pracoval na lešení nebo že se tam vdávala jeho babička, to znamená hodně; dodnes znají historiky o tom, jak lidé rozbíjeli prásátka a přispívali na stavbu kostela.“

„Možná jste tisíckrát četli v novinách, že role církve se zmenšuje nebo že počet členů církve rychle klesá. Ale když je váš vlastní kostel zbořen, stává se to skutečností, zasáhne to domov,“ řekl Sellmann. V mnoha případech se nejednalo pouze o náboženské objekty, ale budovy měly také společenský, politický, architektonický nebo umělecký význam. „Vždy se jedná o ztrátu společenské kotvy.“

Mění se společnost

Teolog Sellmann uvedl, že chápe i potřebu snížit počet kostelů. Udržování a částečné vytápění církevní budovy stojí ročně přibližně 100 000 eur. Přitom počet návštěvníků kostelů klesá. V současné době navštěvuje nedělní bohoslužby stále asi pět až šest procent věřících. Sellmann uvedl, že ztráta konkrétního kostela může být těžká, ale mohou z ní vzejít i pozitivní věci. Něco, co jiní vnímají úplně jinak. „Je opravdu zdrcující vidět, jak demoliční koule naráží do kostelní věže.“ Teolog se zúčastnil mnoha bohoslužeb, při nichž se farnost loučila se svým kostelem a kdy byl odsvěcen. Církev může být během takového truchlení nápomocná.

V diecézi Essen to vědí až příliš dobře. Podle údajů z diecéze zůstane po roce 2030 z 270 tamních kostelů „natrvalo

jako bohoslužebná místa“ méně než třetina, tedy asi 84 kostelů.

Úřad pro rozvoj farností v diecézi Essen vypracoval pokyny pro uzavírání církevních budov. Diecéze navrhuje nabídnout věřícím „upomínkové předměty“, například pohlednice, puzzle, hrníčky, koncerty pěveckého sboru nebo dokonce možnost přespaní dětí a mládeže ve starém kostele.

Markus Potthoff, zástupce diecéze v úřadu pro rozvoj farností v Essenu, popsal smutek, nedůvěru a také masové protesty proti minulým uzavřením kostelů. Doporučuje rozsáhlou komunikaci a „také poskytnutí prostoru pro truchlení“. V minulosti nebylo neobvyklé, že farníci „šli na barikády“, aby se postavili proti uzavření svého kostela, řekl Potthoff pro DW. V dnešní době se to však již neděje. „Po COVIDu se farnosti prostě příliš zmenšily.“

Teolog Matthias Sellmann však také vidí známky nových začátků. Vznikají nové formy církevního života. Jako příklad uvádí duchovní akce pro mladé lidi.

Kirkskothén řekl, že v Kielu nyní navštěvuje bohoslužby v sousední čtvrti. „Ale farnost byla zdecimována,“ říká důchodce. Aktivní zůstává asi jen polovina.

*Christoph Strack
novinář*

*Christoph Strack
Deutsche Welle
Přeložil Pavel Štíčka*

SLOVO KNĚZE

Velikonoční oktáv se pomalu chýlí ke konci a po neděli Božího milosrdenství budeme slavit slavnost Zvěstování Páně. A tak hned vzápětí po oslavě tajemství smrti a zmrtvýchvstání Páně si budeme připomínat tajemství Jeho vtělení.

Dalo by se říci, že smrt je vystřídána životem (a letos hned dvakrát). Ano, protože život je silnější než smrt. Často můžeme slyšet, že nás odklopuje kultura smrti, že jsme s ní neustále konfrontováni. A tato zvrácená kultura se dožaduje neustálých obětí a žádná oběť není dostatečně mladá či stará, aby byla z tužeb vyznavačů kultu smrti vyňata. Ať již se jedná o umělé potraty či eutanázii, nebo válku, která ničí životy i těch, kteří jsou vlastní smrti ušetřeni.

Můžeme se ptát, jak je možné, že kultura smrti má tak hojnou ženu, když mnoho lidí mluví o touze prožít plnohodnotný a šťastný život. Možná proto, že ti, kteří se šťastným životem často zaklínají, mají především na mysli ten vlastní a až tolik jim zase nezáleží na tom, zda šťastný život budou mít ti druzí a za své štěstí jsou ochotni platit štěstím těch druhých. Víme velmi dobře, že takto se k pravému štěstí dobrat nelze, stejně jako se nelze dobrat k plnohodnotnému životu za cenu znehodnocení života druhých, protože pak vítězí smrt.

Jenže smrt je navždy zničena, a tak prosme o pomoc toho, který je cesta pravda a život, aby nám stále pomáhal z našich životů odstraňovat lhostejnost, nenávisť a zášť, abychom se stali těmi, kteří láskou, odpuštěním a pravdou bojují na straně života. Boj to jistě nebude, zvláště v dnešní době, lehký, ale s Boží pomocí a přímluvou Panny Marie a všech svatých lze zvítězit.

*P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
farář farností Lomnice nad Popelkou,
Libštát a Nová Ves nad Popelkou*

Evermod Jan Sládek

KRISTUS BUDE TRPĚT A TŘETÍHO DNE VSTANE Z MRTVÝCH

14. dubna 2024 – 3. neděle velikonoční – Lk 24,35–48

Cyril

Apoštolové všude šířili zvěst o vzkříšení a učedníci už toužili vidět Krista, a proto přichází vytužený Kristus a zjevuje se těm, kdo hledají, a těm, kdo čekají. A nemluví o něm někdo jiný, nýbrž je zjevně představen; proto je řečeno: Když o tom mluvili, stál on sám uprostřed nich.

Proto se stydíme opustit dar pokoje, který nám Kristus zanechal, když odešel z tohoto světa. Pokoj je příjemná věc i příjemné slovo, o němž jsme slyšeli, že je obojí od Boha podle úsloví: *Pokoj Boží* (Flp 4,7), a na druhé straně, že Bůh je jeho původce podle výroku: „*Pokoj Boží je pokoj Boží.*“ (Flp 4,7): *Bůh pokoj je* (Řím 15,33), a dokonce je Bůh podle rčení: *On je náš pokoj* (Ef 2,14). Pokoj je dobro, které všichni chválí, ale málokdo ho zachovává. Proč tomu tak je? Možná kvůli touze po moci nebo bohatství, zášti, nenávisti, pohrdání nebo něčemu podobnému z toho, co vidíme, že trápí ty, kdo Boha neznají. Pokoj patří především Bohu, který všechno sjednocuje, a nic mu není tak vlastní jako jednota přírody a pokojný stav. Je dán také andělům a božským mocnostem, kteří mají pokojné vztahy s Bohem i mezi sebou navzájem, a je vylit na celé stvoření, jehož ozdobou je vyrovnanost. U nás přetrvává v duši díky zkoumání a předávání ctností a v těle díky správnému poměru jeho částí a prvků. To první se nazývá krása, to druhé zdraví.

Augustin

Neboli slova andělova či Pánova je třeba chápat jako prorocství. Jde jim naproti do Galileje, jejíž název lze chápat také jako přechod, neboť se přechází od izraelského lidu k pohanům, kterým by apoštolové, kteří kázali, v žádném případě nesvěřili evangelium, kdyby jim sám Pán nepřipravil cestu do srdcí lidí. V tomto smyslu je třeba chápat i to, co se

Duccio di Buoninsegna: Kristus se zjevuje dvěma učedníkům na cestě do Emauz (1308-1311)

říká v textu. A když se Galilea překládá jako zjevení, máme tomu rozumět tak, že toto zjevení, které slíbil svým vyvoleným, bude jako pravá Galilea, kdy Ho uvidíme takového, jaký je, už ne v přirozenosti služebníka, ale v té, v níž je roven Otci. To bude také požehnanější přechod z tohoto světa do věčnosti, odkud neodešel, když k nám přišel, a kam nás předešel, a přesto nás neopustil.

Theofylakt

Když tedy Pán stanul uprostřed učedníků, nejprve obvyklým pozdravem pokoje uklidňuje jejich roztrpčení a ukazuje, že je tentýž jejich Mistr, který toto oslovení oblíbil a vyzbrojil je jím, když je posílal, aby je hlásali; proto následuje: „Řekl jim: ‚Pokoj vám, já jsem, nebojte se.‘“

Béda

Učedníci věděli, že Kristus je skutečný člověk, protože s ním dlouho žili. Když však zemřel, nevěřili, že by skutečné tělo mohlo třetího dne vstát z hrobu. Domní-

vali se proto, že vidí ducha, kterého vydal při umučení; proto následuje: *Zdělali se a ve strachu se domnívali, že vidí ducha.* Tento omyl apoštolů je podstatou sekty manichejců.

Jan Zlatoústý

Aby také nikdo neřekl, že zanedbávali známé a chodili se ukazovat cizincům, nejprve znamení vzkříšení ukazují sami vražové, a to v samém městě, kde se odehrála bezohledná troufalost. Neboť tam bude velký důkaz vzkříšení, když uvidí, že ti, které ukřižovali, uvěřili.

Řehoř z Nyssy

Zákon přikazoval jíst velikonočního beránka s hořkými bylinami, protože v něm ještě zůstávala hořkost, ale po vzkříšení byl pokrm oslazen plástem medu; proto následuje: Podali mu kus pečené ryby.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

ZPOVĚDNÍ TAJEMSTVÍ

Zpovědní tajemství je neporušitelná povinnost zachovat mlčenlivost o všem, co se zpovědník dověděl během svátostného vyznání.

Pro absolutní neporušitelnost, ze které neexistuje výjimka, je tato povinnost nazývána svátostnou pečeti (*sacramentale sigillum*). Zpovědní tajemství chrání onen prostor důvěry, který při zpovědi vzniká mezi člověkem a Bohem. Věřící se vyznává Bohu a od něj získává odpuštění hříchů. Avšak obojí, jak vyznání, tak také rozhřešení, se uskutečňuje skrze zpovědníka, který je na základě přijetí svátosti svěcení a pověření zpovídat začleněn jako cizí osoba do důvěrného vztahu mezi kajícím a Bohem. Zpovědník jedná, jak uvádí svatý Tomáš Akvinský, na fóru Božím a hříchy slyší jako Bůh, na jeho místě. Z toho vyplývá, že informace ze zpovědi nejsou určeny lidem a nikdo z lidí na ně nemá právo, ani zpovědník. Co zpovědník vyslechl na místě Božím, musí také před Bohem zachovat.

Skutečnost, že osobní sféra mezi kajícím a Bohem je zcela nedotknutelná, znamená, že povinnost zachovat vše v tajnosti se vztahuje také na každého, kdo se ze zpovědi cokoli dověděl, ať už se to stalo jakýmkoli způsobem, úmyslně či neúmyslně. Je tedy zcela nemyslitelné, že by povinností mlčenlivosti byl vázán pouze zpovědník a ostatní osoby nikoli. Rozsah této mlčenlivosti je u všech osob zcela totožný; zachovat v tajnosti vše a navždy.

Zpovědník je vázán svátostnou pečeti také vzhledem ke kajícímu. Kněz nesmí mimo zpověď začít s věřícím hovořit o tom, co bylo obsahem jeho zpovědi. Zatímco vzhledem k ostatním osobám je povinnost zachovat zpovědní tajemství absolutní, tak ve vztahu ke kajícímu tato povinnost absolutní není. Například během následující zpovědi může zpovědník bez dalšího dovolení začít hovořit o jakýchkoli skutečnostech z dřívější zpovědi. Pokud by zpovědník chtěl s věřícím hovořit mimo zpověď o obsahu vyznání, musí jej požádat o dovolení. Vždy samozřejmě pouze v soukromí. Pokud by sám

Foto: Martina Rehorova / Člověk a Víra

kající začal v soukromém rozhovoru mimo zpověď hovořit o obsahu svého vyznání, považuje se to pro zpovědníka za dovolení k rozhovoru.

Věřící sice může dovolit zpovědníkovi hovořit s ním o obsahu svého vyznání také mimo zpověď, avšak nemůže toto dovolení dát zpovědníkovi ve vztahu k třetím osobám. Věřící nemůže zpovědníka zbavit povinnosti zachovávat zpovědní tajemství! Zpovědní tajemství je proto nutno zachovat také tehdy, pokud by věřící prozrazení dovolil nebo vyžadoval. Toto právo věřícím nenáleží! Pokud by se tedy kající vzdal svého práva na dobré jméno a žádal prozrazení svého vyznání, je nezbytné zachovat zpovědní tajemství stále také kvůli ochraně samotné zpovědi. Pokud by věřící chtěl, aby zpovědník mohl potvrdit věcný obsah vyznání, musí vše sdělit knězi ještě jednou mimo zpověď, aby tak informace nepocházely ze svátostného vyznání, nýbrž z osobního rozhovoru.

Zatímco zpovědník je vázán přísnou povinností zachovat zpovědní tajemství vždy a za všech okolností, kající touto povinností vázán není. A tak pouze on může hovořit o tom, z čeho se zpovídal,

co řekl zpovědník, jaké dostal pokání a podobně, avšak to vše pouze s velkou opatrností. Kající se sice tím, že oznámí něco z obsahu své zpovědi, nedopouští hříchu ani trestného činu, přesto však je také on povinen respektovat nedotknutelnost svátosti. To znamená, že svým neuváženým jednáním nesmí svátost znevažovat. Také z úcty ke zpovědníkovi by měl věřící raději pomlčet o obsahu zpovědi.

Právní základ zpovědního tajemství

Zpovědní tajemství má svůj základ v první řadě v božském právu. Tato mlčenlivost nechrání pouze kajícího, jeho dobré jméno a dobrou pověst, což je požadavkem přirozeného práva, nýbrž chrání také samotnou svátost, její nedotknutelnost, důvěryhodnost a svatost, což je požadavek plynoucí ze samotného ustanovení zpovědi Kristem, a je proto božského práva. Spása duší stojí v cestě spáchané hříchy a zpověď je jediným řádným způsobem, kterým lze pokřtu dosáhnout odpuštění těžkých hříchů a smíření s Bohem (viz kánon 960). Proto žádná skutečnost nesmí hříšníky

Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Víra

od zpovědi odrazovat. Možnost prozrazení hříchů by od svátostného vyznání zcela jistě odváděla, protože lidé by ze strachu před prozrazením své hříchy nevyznávali.

Kdy vzniká zpovědní tajemství

Povinnost zachovat zpovědní tajemství plyne pouze ze svátostné zpovědi. Za svátostnou je považována taková zpověď, ve které kajícník vyznává své hříchy knězi proto, aby obdržel rozhřešení. Povinnost zachovat zpovědní tajemství vzniká pouze z takové a z každé takové svátostné zpovědi. Není rozhodující, zda byla nebo nebyla svátost udělena, tedy zda věřícímu bylo nebo nebylo uděleno rozhřešení. Rozhodující je vůle věřícího, který o svátostnou zpověď požádal s úmyslem získat rozhřešení, a zpověď již byla zahájena. Od tohoto okamžiku vzniká povinnost svátostné mlčenlivosti bez ohledu na jakékoli další okolnosti.

Pokud by někdo přistoupil ke „zpovědi“ z jiného důvodu, než je odpuštění hříchů, o svátostnou zpověď se nejedná a kněz není vázán svátostnou pečetí. Cokoliv někdo svěří knězi mimo zpověď, to znamená bez úmyslu získat rozhřešení, není předmětem svátostné pečeti. Kde není zpověď, nemůže být ani zpovědní tajemství.

Kdy zaniká zpovědní tajemství

Zpovědní tajemství nikdy nezaniká! Tou-

to povinností je zpovědník vázán navždy. Ani smrt kajícníka v tomto ohledu nehraje roli. Zpovědní tajemství musí kněz zachovat až do své smrti. Povinností zachovat svátostnou pečeť je kněz vázán také tehdy, pokud byl propuštěn z duchovenského stavu. Je to vlastně jediná povinnost plynoucí z kněžského svěcení, která knězi po propuštění z duchovenského stavu zůstává.

Co je předmětem zpovědního tajemství

Předmětem zpovědního tajemství jsou v první řadě všechny vyznané hříchy. Těžké hříchy není možno zmínit ani obecně, to znamená, že pouhá zmínka o těžkém hříchu v souvislosti z konkrétní zpovědi, i bez udání druhu hříchu, je porušením svátostného tajemství. Pokud by kněz například uvedl, že konkrétní osobě nemohl udělit rozhřešení, z čehož jasně plyne, že osoba žije ve stavu těžkého hříchu, již tím dochází k přímému porušení zpovědního tajemství, ačkoli jiné skutečnosti ze zpovědi prozrazeny nebyly.

Předmětem zpovědního tajemství ovšem nejsou pouze vyznané hříchy! Svátostná pečeť chrání také vše, co kajícník řekl za účelem upřesnění svých hříchů. Jedná se tedy o všechny okolnosti související s vyznanými hříchy. Předmětem zpovědního tajemství je také vše, co řekl zpovědník. Všechny otázky, rady, napo-

menutí nebo povzbuzení jsou součástí svátostné pečeti.

Porušení zpovědního tajemství

Pokud cokoli z uvedeného bylo prozrazeno spolu se jménem nebo jasným označením konkrétní osoby, dochází k přímému prozrazení zpovědního tajemství. Toto provinění je těžkým hříchem a závažným trestným činem, který je spojen trestem samočinné exkomunikace. Prominutí tohoto trestu je vyhrazeno Apoštolskému stolci (kánon 1386 §1).

K nepřímému prozrazení dochází, pokud třetí osoby, aniž by zpovědník osobu výslovně jmenoval, mohou hříšníka spolu s obsahem zpovědi rozpoznat z toho, co zpovědník řekne nebo učiní. Bylo by proto nepřímým prozrazením, pokud by zpovědník například vyzpovíval pouze několik málo věřících a prozradil hřích, který slyšel. Ačkoli neuvedl jméno, prozradil hřích a konkrétní skupinu lidí, ke které kajícník patří, tedy k těm několika málo vyzpovívaným. Stejně tak pokud by zpovědník řekl, že v nějaké komunitě nebo v klášteře slyšel při zpovědi těžký hřích.

Jediné, co nepodléhá zpovědnímu tajemství, je sám fakt zpovědi. Ten může být zcela známou skutečností, například pokud kajícník hledá kněze s tím, že chce vyzpovídat, nebo když věřící čekají u zpovědnice.

Zpovědník tedy nesmí z obsahu vyznání prozradit nic. O věcech, které zazněly ve zpovědi, by mohl hovořit pouze tehdy, pokud je zná také mimo svátostné vyznání. Co však zná pouze ze zpovědi, musí zůstat navždy chráněné svátostnou pečetí.

P. Šimon Polívka

P. ICLic. Mgr. Šimon Polívka, Ph.D.
farář ve Vejpřtech, člen litoměřického diecézního soudu

HLÁSÁ FIDUCIA SUPPLICANS HEREZI?

Obsahuje nedávné vatikánské prohlášení *Fiducia Supplicans* učení, které je v rozporu s božskou a katolickou vírou?

Dikasterium pro nauku víry (DNV) se této otázce věnovalo v tiskové zprávě, kterou vydalo 4. ledna v reakci na obavy mnoha biskupů a celých biskupských konferencí. Tisková zpráva hájí pravověrnost *Fiducia Supplicans* tím, že ji cituje a ujišťuje, že prohlášení nemění učení katolické církve o manželství a sexualitě a netvrdí nic heretického. Uvádí, že se *Fiducia Supplicans* netýká nauky, ale praktických záležitostí, a že je prostě třeba ji adaptovat na různé okolnosti a citlivost jednotlivých regionů.

Ale je to tak jednoduché? Kritika ze strany znepokojených biskupů ve skutečnosti nespočívá v tom, že by prohlášení výslovně popíralo církevní učení o manželství a sexualitě. Kritika se týká spíše toho, že povolením žehnání párům, které mají sex mimo manželství, zejména párům stejného pohlaví, popírá katolické učení v praxi, když už ne slovy. Kritika vychází z pevné tradiční zásady: *lex orandi, lex credendi* – zásady, že způsob, jakým se církev modlí, odráží to, čemu církev věří. Jak uvádí katechismus: „Když církev slaví svátosti, vyznává víru, kterou přijala od apoštolů.“

Existují totiž prvky katolické praxe, které nelze změnit, aniž bychom odmítli katolické učení. Pomyslete například na to, co Tridentský koncil nazývá podstatou svátostí, tedy na ty prvky svátostí, které ustanovil sám Kristus. Změna, která by se dotýkala této podstaty, i kdyby šlo o praktickou změnu, by znamenala odmítnutí katolické nauky. Kdyby například někdo slovně potvrdil katolickou nauku o křtu, ale pak by připustil k eucharistii ty, kdo nejsou pokřtěni, odmítl by katolickou nauku. Svátý Tomáš napsal, že takové rozpory vytvářejí „klam ve svátostných znameních“.

Otázkou tedy je, zda přijetí „pastoračního“ a neliturgického „žehnání“, které navrhuje *Fiducia Supplicans* pro páry žijící v neregulérních situacích, znamená

Juan Carreño de Miranda: Založení řádu trinitářů / Mše sv. Jana z Mathy (1666)

popření katolickou nauku – ne ve výslovném tvrzení, ale v praxi. Tisková zpráva vydaná DNV na tuto otázku neodpovídá. Je proto nutné ji podrobně prozkoumat.

Nejprve je nutno zvážit rozdíl mezi liturgickým a čistě pastoračním požehnáním, neboť právě na tento rozdíl *Fiducia Supplicans* spoléhá. *Fiducia Supplicans* tvrdí, že tato nová „pastorační požehnání“ pro páry v neregulérních situacích nejsou liturgická. Toto rozlišování požehnání je novinkou, kterou zavádí *Fiducia Supplicans* a která nemá sebemenší oporu v Písmu, svatých otcích ani v Magisteriu. *Fiducia Supplicans* tvrdí, že „pastorační požehnání“ nejsou liturgická. Přesto mají liturgickou strukturu, podle příkladu uvedeného v tiskové zprávě DNV (modlitba doprovázená znamením kříže). A v každém případě to, co je v křesťanství liturgické, se nepoměřuje, jako v jiných náboženstvích, podle bohoslužebných předmětů, rouch nebo oltářů. Skutečnost, že toto „pastorační požehnání“ uděluje kněz, který zastupuje Krista, z něj činí liturgický úkon, jenž si nárokuje autoritu Krista a církve.

Druhý vatikánský koncil zdůrazňuje neoddělitelnou souvislost všech úkonů kněze s liturgií (viz *Presbyterorum ordinis*).

Kromě toho každé požehnání, ať už je jeho slavnostní ráz jakýkoli, předpokládá, že církev schvaluje to, čemu je žehnáno. Tak to učí stálá tradice církve založená na Písmu svatém. V Novém zákoně se pro „požehnání“ používá řecké slovo *eulogein*, což stejně jako latinské *benedicere* doslova znamená „říci, že něco je dobré“. Navíc v Písmu požehnat něco neznamená pouze prohlásit to za dobré, ale říci, že je to dobré, protože to pochází od Stvořitele. Požehnání je určeno Božím stvoření, které Bůh viděl jako velmi dobré, aby ho sám přivedl ke zralosti a plnosti. Z tohoto důvodu nelze vyprošovat požehnání pro vztahy nebo situace, které odporují řádu stvoření nebo ho odmítají, jako jsou svazky založené na homosexuálních praktikách, které svátý Pavel považuje za důsledek popření Stvořitelova plánu (Ř 1,21–27). Tato potřeba být v souladu s řádem stvoření se vztahuje na každý druh požehnání bez ohledu na jeho ceremoniálnost.

Foto: Milan Ryšavý / Člověk a Víra

Měli bychom si všimnout, že DNV implicitně uznává, že tato požehnání (včetně pastoračních) vyjadřují schválení toho, čemu se žehná. Proto se tisková zpráva snaží rozlišovat mezi požehnáním páru a požehnáním svazku. Pokud by platilo, že tato pastorační požehnání nic nelegitimizují, nebyl by problém svazek pastoračně požehnat. Snaha DNV objasnit, že svazek není požehnan, prozrazuje, že DNV považuje „pastorační požehnání“ za schválení, a proto trvá na tom, že požehnan je pár, a nikoli svazek.

Vzhledem k nemožnosti rozlišovat mezi liturgickým a pastoračním požehnáním, je třeba dojít k závěru, že *Fiducia Supplicans* je věroučně problematická, bez ohledu na to, že slovně potvrzuje katolickou nauku. Nelze tedy říci, že tato otázka je pouze praktická a že záleží na citlivosti různých regionů. Máme co do činění s otázkou, která se dotýká jak přirozeného práva, tak evangelijního potvrzení posvátnosti těla, které se v Malawi neliší od těch v Německu.

Aby DNV nemusela připustit, že *Fiducia Supplicans* znamená souhlas s homosexuálními svazky, používá ještě dvě další rozlišení. Za prvé rozlišuje mezi požehnáním svazku a požehnáním páru. Je toto rozlišení možné? Pokud totiž někdo žehná páru jakožto páru, který spojuje jiný sexuální vztah než manželství, pak tento svazek schvaluje, protože právě tento svazek pár jako takový utváří. Něco

jiného by bylo, kdyby se dvojici žehnálo nikoli jako páru stejného pohlaví, ale například jako dvojici poutníků, kteří přicházejí do chrámu. To však *Fiducia supplicans* nemá na mysli, a proto hovoří o žehnání párů v neregulérní situaci, včetně párů stejného pohlaví.

Prozkoumejme nyní druhé rozlišení: Je možné říci, že není žehnáno páru spojenému sexuálním vztahem, ale páru spojenému jinými životními aspekty, například pomocí, kterou si navzájem poskytují v nemoci? Toto rozlišení nic nemění na tom, že páru je žehnáno jakožto páru, který je spojen mimomanželským sexuálním vztahem. To, co totiž nadále utváří pár jako takový, je sexuální vztah, který obě osoby spojuje. Ostatní aspekty jejich života jakožto páru nejsou tím, co z nich tvoří pár, ani všechny tyto aspekty nedokážou napravit sexuální životní styl, který je činí párem, jak již v roce 2021 potvrdilo *Responsum* Kongregace pro nauku víry.

Když kardinál Víctor Manuel Fernández, prefekt DNV, hovořil o tom, jak se mají tato požehnání udělovat, naznačil, že se nejedná o požehnání páru. Navrhl například, aby se znamením kříže označila každá osoba, nikoli pár. Kardinál však nechtěl objasnit, že páru nelze požehnat, a nadále uznával znamení – například společnou modlitbu za obě osoby –, která v očích církve legitimizují existenci páru jako dobro takto sjednocených

osob. Kardinál také odmítl odsoudit některá požehnání, jako například to, které veřejně udělil P. James Martin a které je jasně udělováno manželskému páru.

V poslední době jsme zaznamenali novou sémantickou změnu v oficiálních výkladech *Fiducia Supplicans*. Už se v nich nemluví o udělování požehnání „párům“, ale „osobám“ a dodává se, že jde o osoby, které žijí „společně“. Žehnat dvěma lidmi, kteří žijí spolu právě kvůli homosexuálnímu vztahu, který je spojuje, však není nic jiného než žehnat svazku. Bez ohledu na to, jak moc někdo opakuje, že svazku nežehná, právě to činí už samotnou objektivitou prováděného obřadu.

Jak bychom měli popsat omyl *Fiducia Supplicans* poté, co jsme zjistili, že základní otázka je věroučná? Jedná se o herezi?

Vezměme si klasické učení o různých tématech učení magisteria a o tom, jak se jím má věřící řídit. Toto učení je obsaženo v *motu proprio* Jana Pavla II. *Ad tuendam fidem*, které představuje tři „odstavce“ Vyznání víry pronášeného při nástupu do různých církevních úřadů. První odstavec odkazuje na pravdy obsažené ve zjevení; popírání těchto pravd představuje herezi. Druhý odstavec se týká pravd, které sice nejsou obsaženy ve zjevení, ale úzce s ním souvisejí a jsou nezbytné pro zachování zjeveného pokladu víry. Jedná se o pravdy, které je třeba vzhledem k jejich historické nebo logické souvislosti se zjevenými pravdami přijmout a pevně a s konečnou platností se jich držet. Ti, kdo takové pravdy popírají, odporují učení katolické církve, i když jejich tvrzení sama o sobě nelze považovat za heretická. Třetí odstavec vyznání víry odkazuje na pravdy vyučované řádným magisteriem, k nimž je nutno dát náboženský souhlas myslí a vůle.

Jak se to týká našeho případu? Tvrzení, že homosexuální jednání je v rozporu s Božím zákonem, je zjevená pravda; její popření by bylo porušením prvního odstavce Vyznání víry a bylo by heretické. Takovéto popření se ve *Fiducia Supplicans* nenachází. Heretická by byla i akceptace manželského požehnání pro páry stejného pohlaví. Toto tvrzení se ve *Fiducia Supplicans* rovněž nenachází. Zdá

Foto: Jiří Štáštka / Člověk a Víra

se tedy, že *Fiducia Supplicans* neporušuje první odstavec. Jak tedy hodnotit její potvrzení, že mimomanželské sexuální svazky mohou být požehnány nemanželským požehnáním? I kdybychom řekli, že toto potvrzení není ve zjevení výslovně odmítnuto, porušuje toto potvrzení přinejmenším druhý odstavec Vyznání víry, neboť, jak jsme viděli, žehnat těmto osobám jako párům stejného pohlaví znamená schvalovat jejich svazky, i když nejsou postaveny na roveň manželství. Jedná se tedy o učení, které je v rozporu s učením katolické církve, neboť jeho přijetí, ač není přímo heretické, logicky vede k herezi.

Ze všech těchto důvodů je třeba *Fiducia supplicans* považovat za věroučně problematickou, neboť obsahuje popření katolické nauky. Z tohoto důvodu je problematická i z pastoračního hlediska. Dobrý pastýř totiž přistupuje ke každému člověku v nesnázích jako učitel Božích přikázání, doporučuje mu Boží modlitbu a v případě těžkého hříchu ho vede k pokání, zpovědi a obnově života skrze odpuštění ve svátostném rozhršení. Co však v pastorační péči o katolíky žijící v neregulérních sexuálních vztazích nikdy neudělá, je to, že bude vytvářet analogii mezi Božím požehnáním pro manželství muže a ženy a tzv. neliturgickým požehnáním pro osoby v hříšných vztazích. Jaký existuje pastorační důvod – v případě dvou osob žijících v neregulérním vztahu – pro to, aby se jim žehnal společně, a ne jako jednotlivcům? Proč by tyto osoby chtěly, aby jim bylo žehnáno společně, ne-li proto, že chtějí, aby Bůh schválil jejich svazek? Žehnat jim společně tedy znamená utvrzovat je v jejich hříchu, a tím je odcizovat Bohu.

K dobrému pastýři se nehodí ani zaslada, že všichni jsme hříšníci, a proto nelze dělat rozdíly mezi jedněmi a druhými hříšníky. Písmo rozlišuje mezi různými druhy hříchu, jak čteme u Jana: „Každá nepravost je hřích, ale je i hřích, který není k smrti“ (1J 5,17). Učení církve, založené na Písmu, rozlišuje mezi všedními hříchy (které pro odpuštění nutně nevyžadují svátostné rozhršení) a smrtelnými hříchy (které je vyžadují). Rozlišuje také hříchy, které jsou veřejné, od těch, které veřejné nejsou, a také hříšníky, kteří tvrději setrvávají ve svých hříších, od hříšníků, kteří jsou ochotni činit pokání. Tyto rozdíly jsou důležité nikoli pro posuzování lidí, ale pro nabídku jejich uzdravení. Podobně i dobrý lékař musí stanovovat různé diagnózy pro různé případy, protože ne každou nemoc lze léčit stejně.

Závěrem lze říci, že dokud DNV neopraví *Fiducia Supplicans* tím, že objasní, že požehnání nelze udělit páru, ale pouze každé osobě zvlášť, schvaluje DNV výroky, které jsou v rozporu přinejmenším s druhým odstavcem Vyznání víry – to znamená, že schvaluje výroky, které

jsou v rozporu s učením katolické církve a které, aniž by samy o sobě byly heretické, vedou k herezi. Tato pastorační požehnání pro neregulérní svazky tudíž nemohou být akceptována katolickými věřícími, a to zejména těmi, kteří při nástupu do církevního úřadu složili Vyznání víry a přísahu věrnosti, jež vyzývá především k zachování pokladu víry v jeho celistvosti.

Takovéto odmítnutí akceptovat *Fiducia supplicans*, jež lze veřejně vyjádřit, pokud se týká společného dobra církve, neznamená nedostatek úcty ke Svatému otci, který text *Fiducia supplicans* podepsal. Právě naopak, Svatému otci je totiž třeba prokazovat službu právě do té míry, do jaké je garantem kontinuity katolické nauky, a tuto službu vykonáváme především odhalením závažných nedostatků *Fiducia Supplicans*.

Stručně řečeno, výkon magisteria se nemůže omezit na podávání dogmaticky správných informací o „pravdě evangelia“ (Ga 2,14). Pavel se otevřeně a neochvějně postavil proti dvojznačnému výkonu primátu svěřeného Petrovi, jeho bratru v apoštolátu, protože ten svým chybným jednáním ohrožoval pravou víru a spásu věřících, a to nikoli s ohledem na dogmatické vyznávání křesťanské víry, ale právě s ohledem na praxi křesťanského života.

J.E. kardinál Gerhrad L. Müller
First Things
Přeložil Pavel Štíčka

Gerhard Ludwig kardinál Müller
kardinál jáhen, emeritní arcibiskup
řezenský, bývalý prefekt Kongregace pro
nauku víry

PROČ TOLIK ZVRHLOSTI V KULTUŘE?

V únoru 2024 vysílala ČTI seriál *Božena* o spisovatelce Boženě Němcové.

Se zájmem jsem sledoval tento seriál, ale přiznám se, že po skončení posledního dílu jsem byl pobouřen. Je sice třeba ocenit snahu autorek scénáře o historicky věrné podání díla, ale do značné míry mě iritovala jejich snaha podat životopis Boženy Němcové jako erotický biografický thriller, který by zaručeně získal popularitu diváků. Pokud bych totiž měl velkou českou spisovatelku posuzovat podle tohoto seriálu, musel bych konstatovat, že to byla nymfomanka, jejíž život byl podřízen především potřebám jejího chťiče. A to mě pobuřuje ve vztahu k tak významné osobnosti, jejíž dílo patří ke klenotům nejen české, ale i světové literatury. Vždyť její *Babička* byla přeložena do několika desítek jazyků, včetně čínštiny a japonštiny.

Musím upřímně a veřejně vyznat, že mě seriál *Božena* pobouřil jako katolík, ale i jako ctitele kvalitní kultury. Stále mě pronásleduje dotíravá otázka: proč se současní tvůrci literárních děl i filmů s takovým potěšením vyžívají v přehrabování se špinou, která je součástí lidského života?

Chyběla mi zde úcta a respekt k jedné z nejvýznamnějších českých literátek. A taky právo na soukromí. Sexuální život patří k intimním záležitostem každého člověka. Každý má právo na zachování soukromí. Odsuzoval bych porušení této intimity v případě každého člověka, tím více v případě spisovatelky, jejíž tvorba patří ke klenotům české i světové kultury. A tak se znovu a znovu ptám: proč se tvůrci seriálu natolik vyžívali v opakovaných erotických scénách? Vždyť už z úcty k velké umělkyni se mohli vyjádřit decentněji, s větší úctou a respektem. V životě člověka musí mít důležité místo posvátnost, úcta k mravním hodnotám. Pokud se toto ztratí, společnost začne rychle upadat. Vidíme to dnes i denně v celé Evropě, ba v celém západním světě, který se odtrhl od Boha.

Chceme-li objektivně posuzovat Bo-

Adolf Kašpar: Ilustrace k *Babičce* (1924)

ženu Němcovou, musíme konstatovat, že to zřejmě nebyla svěťice. Jsou známé její skandální milostné aféry. Nebylo by správné glorifikovat její osobnost. Byla sice katolicky pokřtěna a měla i sňatek v katolickém kostele, ba sporadicky chodila i do kostela, ale ke svátostem nepřistupovala. Nežila tedy jako vzorná katolička a nebyla ani vzorná manželka. Zanedbávala domácnost, neuměla hospodařit s penězi, atp. Jenže toto není důvod kydat na ni špinu a do podrobností rozpitvát její milostný život.

Musíme také uvést i významné polehčující okolnosti, které mohly přispět k jejímu způsobu života i revoltě vůči Katolické církvi. Vdávala se v 17 letech za muže, který byl o 15 let starší. Na tomto sňatku trvala její matka, takže budoucí velká spisovatelka byla vystavena nátlaku při tomto velmi důležitém kroku v jejím životě. Možná i toto byl důvod problémů v jejím manželství s Josefem Němcem. Přitom Josef Němec nebyl

v principu špatným člověkem, naopak, byl to upřímný vlastenec a právě on pomohl své manželce dostat se do kruhů významných českých osobností.

Božena Němcová bezpochyby věřila v Boha, ale tak nějak svým způsobem. Nebyla vzorná katolička, dokonce ve svém životě brojila i proti Katolické církvi. I zde jí však musíme přiznat jisté polehčující okolnosti. Dostala se pod silný vliv výrazných osobností v tehdejší českém národním obrození, jehož hlavní představitelé (jako například Josef Kajetán Tyl, Karel Havlíček Borovský, ale i mnozí jiní) dávali nepokrytě najevo svůj odpor ke katolické víře. Tuto generaci charakterizoval výrazný kult Jana Husa a husitství, který silně poznamenal i Boženu Němcovou. Bohužel, pravověrně katolický proud národního obrození v Praze té doby byl slabý a Němcová se k němu nikdy nepropagovala.

Katolické učení o manželství uznává potřebu harmonického sexuálního

života, ale jen v posvátném manželství při zachování katolické víry. Prvotním účelem manželství je plození a výchova potomstva. Potvrzuje to ve své encyklice *Casti connubii* z roku 1930 i papež Pius XI. (srov. *Casti connubii*, 17)

Zároveň však papež respektuje i „druhotné účely“ manželského práva, „jako je vzájemná pomoc, pěstění vespolečné lásky a utišení žádostivosti.“ (*Casti connubii*, 60)

Posláním manželství tedy není jenom plození a výchova potomstva, i když toto je bezpochyby „prvotním účelem manželství“.

To se však týká jenom soužití dvou manželů v posvátném manželství při zachování katolické víry. Tak to od nás požaduje Bůh a my to musíme akceptovat. Ostatně, dějiny lidstva poskytují mnoho důkazů o tom, že jakékoli porušení katolického učení o manželství a nepřípustnosti mimomanželského pohlavního styku bylo doprovázeno zkázou v podobě šíření pohlavních chorob, rozpadu manželství a nárůstu počtu „žijících sirotků žijících rodičů“, tedy nalezenců, „odložených“ matkami nechtěných dětí.

I proto musím ohodnotit jako mrav-

ně zvrhlý seriál *Božena*, který je jednak projevem neúcty k velké české spisovatelce Boženě Němcové a jednak ohrožuje morálku společnosti svou tolerancí k propagaci sexuální promiskuity. A pokud by chtěl někdo oponovat, že malují čerta na zeď, uvádím tyto alarmující zprávy. Podle jednoho zdroje z 13. října 2023¹ bylo v České republice v roce 2022 „skoro 2000 případů kapavky a více než 1100 lidí onemocnělo na syfilis. Stejný trend zaznamenávají lékaři v celé západní Evropě.“

Nepochybuji o tom, že kvůli tomuto mému článku se vůči mé osobě zvedne další vlna odporu a přibude počet mých osobních nepřátel, ale to mě nesmí a nemůže zastavit. My, katolické osobnosti, musíme začít bubnovat na poplach. Kdo jiný, ne-li my? Stát, který se neřídí učním Katolické církve, je určen k záhubě. A je jedno, jestli jde Českou republiku,

Slovenskou republiku, nebo kterýkoli jiný stát na světě. Vidíme to nejlépe na Francii, která stále více přestává být francouzská a stojí na prahu totálního mravního rozvratu a občanské války. Státy bývalého Východního bloku na tom zatím nejsou až tak špatně, ale dokdy to tak bude? Je nezbytné začít s mravnou očistou společnosti a návratem k jejím křesťanským kořenům. Okamžitě, nekompromisně, důkladně! Dokud není pozdě! Ať neskončíme tak, jako Francie, ale i jiné země Západu, které čeká bolestná katarze.

Karol Dučák

převzato se souhlasem z apologie.info

Karol Dučák
spisovatel a odborný publicista

¹ SKALICKÁ, Andrea. ČESKÝ ROZHLAS. V populaci přibývá infekce syfilis, kapavky i chlamydií. Radiožurnál [online]. 2023-10-13 [cit. 2024-03-15]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/v-populaci-pribyva-infekce-syfilis-kapavky-i-chlamydii-lekari-zduraznuji-ochranu-9089561>

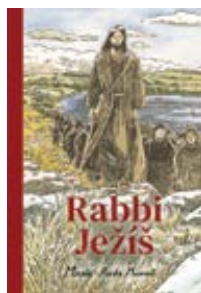
Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 818 757, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Sophie de Mullenheim: Misál pro děti

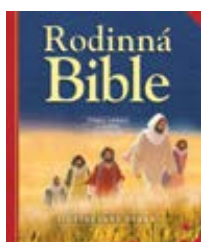
Knihu ocení zvědaví školáci, kteří už umí číst a vyrostli z obrázkových misálků. Misál nabízí celý průběh mše svaté, co říká kněz i co odpovídají věřící, a k tomu ještě stručné vysvětlení gest, symbolů a záhadných slov, s nimiž se při mši svaté můžeme setkat. Brož., 64 s., cena 169 Kč

Marie-Aude Murail: Rabbi Ježíš

Kniha je určena hlavně dětem školního věku, avšak s chutí se do ní začnou i dospělí, kteří Ježíšův příběh dávno znají. Klíčové postavy evangelia nám doslova ožijí před očima. Jde o románové zpracování, které si neklade za cíl doslovnou věrnost textům Bible, ale má tu přednost, že čtenáře „chytí za srdce“.

Váz., 144 s., cena 229 Kč

Rodinná Bible

Velkou předností této Bible jsou praktické podněty do každodenního života. Rodinná Bible nabízí stručné, vkusně převyprávěné úryvky z biblických knih korespondující s otázkou k zamyšlení, jak dané Boží slovo aplikovat v životě. Úryvek je vždy doplněn kratičkou inspirativní modlitbou.

Váz., 392 s., cena 599 Kč

O ZPĚTNÉM ZRCÁTKU PŘI FORMULACI NAUKY

Křesťanská nauka víry je ve svém základu neměnná, a přesto mluvíme o jejím vývoji. Je to logické. Pokud by žádný vývoj nebyl možný, musela by být současná formulace nauky víry stejná jako před tisícem nebo dvěma tisíci let. Taková však zjevně není. Vidíme, jak se v prvních staletích obtížně a někdy i bolestně bojovalo o postupnou formulaci vyznání víry, kterému dnes říkáme Nicejsko-konstantinopolské a recitujeme ho v neděli při mši svaté. Vývoj tady tudíž je a nelze ho popřít. Jak je ale to s tou neměnností?

Existuje známá věta Vincenta Lerinského, autora z 5. století, která se při tématu vývoje nauky vždycky cituje. Vincent ve spise *Commonitorium* říká: *non nova, sed nove*. To znamená, že nemáme formulovat novou nauku (*nova*), ale jednu a stále stejnou nauku máme formulovat nově (*nove*). Rozlišuje se tedy na jedné straně sama nauka a na druhé straně její formulace a způsob jejího předkládání lidem. Když si srovnáme již zmíněné formulace Vyznání víry, které začaly stručně a postupně se rozrůstaly, vidíme, že jde o stejnou nauku, ale formulovanou tak, aby se vyloučilo její špatné chápání. Nejprve tedy stačila slova: „I v Ducha svatého“. To bylo na Nicejském koncilu. Za nějaký čas se na koncilu Konstantinopolském doplnila tato stručná věta o další slova: „Pána a dárce života...“ atd. Nově přidané věty nijak nepopřely to, co bylo řečeno dříve, ale hlouběji to vysvětlily. Dochází tedy k rozvoji (prohloubení nauky), nikoli k revizi (změně nauky).

Tento princip platí jako obecné kritérium pro posouzení možných změn nauky. Musí být rozvojem a nikoli odvoláním nauky staré. To samozřejmě platí pro nauku hlášanou neomylně. Připomeňme, že rozlišujeme a) neomylné slavnostní hlásání nauky, která je božsky zjevená v Písmu a/nebo posvátné tradici, b) neomylné hlásání nauky, která není Božím zjevením, ale logicky s ním souvisí, c) nikoli neomylné hlásání nauky.

Brian Matthew Whirledge: Sv. Vincent Lerinský. Foto: iconsandchoes.com

Podstatná revize obsahu je možná pouze u třetí z těchto možností. Jinde je možný pouze prohlubující rozvoj, který nepopírá to, co bylo v dané věci hlášáno dříve.

To tedy znamená, že lze přinést nové a hlubší vysvětlení toho, co již bylo vyhlášeno dříve, ale nelze přinést jeho odmítnutí. Představme si zcela hypotetický případ, že dejme tomu 22. 2. 2021 vydá Magisterium dokument, který jasně říká, že církev nemůže dělat X. Poté, dejme tomu 2. 1. 2024 vydá dokument, kde říká, že ono X církev dělat může. V takovém případě máme problém. Nauka musí zůstat stejná. Proto může být druhé vyjádření z roku 2024 přijatelné pouze tehdy, když je jasné, že nepopírá vyjádření z roku 2021, ale nějak ho rozvíjí. Jinak nemůže být přijatelné. Musí tedy trvat na tom, že X církev konat nesmí, ale může doplnit, že v některých případech něco vypadá jako X a není to X, takže by to vlastně konat šlo. Nejde a nesmí jít o revizi nauky zakazující X. Věří-

cí tedy mohou na základě svého smyslu pro víru (*sensus fidei fidelium*) posoudit, nakolik to opravdu představuje rozumné rozvinutí.

Papež Jan XXIII. prý kdysi svým spolupracovníkům ohledně své personální politiky v Římské kurii řekl, že stejně jako automobil potřebuje i církev jak brzdu, tak plyn. Dodejme k tomu, že potřebuje také zpětné zrcátko, neboť nauku lze rozvíjet, ale nejde libovolně měnit její podstatu.

Tomáš Machula

Prof. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D. prorektor Jihočeské univerzity, teolog, filosof, trvalý jáhen

NA SPIRÁLE SAMOSPASITELNOSTÍ

„Na zemi už se zrychluje čas, kolik roků, dní, hodin čeká tu nás, srdce kamení a zarůstaj tmou, výzva stíhá znamení, ať kola se hnou!“

Učedníci – Josef Hrubý

Nesleduji zprávy víc než dřív, ale dění ve světě dnes nabírá závratných obrátek a není snad dne, kdy by pod nohama nezmizel kus pevné půdy, na kterou se bylo možno tu tisíciletí, tam aspoň dlouhé roky spolehnout. Posuďte sami, co jen zhruba od přelomu let 2023–2024 zalomcovalo kormidlem dějin – je to pestrá směs různých témat:

Morální synkretismus dokumentu *Fiducia supplicans*, políček do tváře všech, kteří chtějí svým životem žít k Božímu obrazu jako muž a žena, vlažný postoj České biskupské konference.

Skandální postava kardinála Ladarii v čele Dikasteria pro nauku víry, osoba s mimořádnou průpravou pro otázky sexuálního deliktů v církvi...

Sbíhání proruských živlů ve střední Evropě, Fico, Orbán, Klaus, Zeman, za bukem pragmatik Babiš, realita Slovenska, volební preference v Česku – obnažení touhy hodnotově vyprázdněné a mediálně deformované populace po rychlém a snadném řešení.

Špatný adresát v e-mailu a signál, že StB žije dál svým životem a těší se na svou renesanci.

První kroky ke schválení biomerického sledování občanů v ČR, no abychom nezůstali za Ruskem a Čínou pozadu.

Zakotvení práva na potrat do francouzské ústavy, skvělý urychlovač demografického přečíslení původního obyvatelstva přistěhovalci, dnes potrat, zítra šaría – a ta hrdost na to!

Centralizace hospodaření pražské arcidiecéze, bolšoj jézetdė, farníci kulaci.

Schválení normy Euro 7, život na baterky, pokračující sebevražda evropské ekonomiky navzdory veřejně evidentní slepé uličce, přesun výroby z Evropy, zvýšení zbytečného a neekologického transportu.

Strana hlásící se ke křesťanskému odkazu a mající ve svých stanovách pod-

Pieter Bruegel: Babylonská věž (1563)

poru rodiny hlasuje ve prospěch homosexuálního soužití a proti právu dětí na otce a matku.

Opakované signály z více stran, že konflikt Ruska s NATO je reálnou hrozbou, kutí radlic v meče.

Pan Alzheimer jako nejbližší poradce prezidenta USA, sadistický paranoidní psychopat v čele Ruska, skvělé vyhlídky pro bezpečnost zeměkoule.

Lavinovitý nástup pana Ejaje (AI) k moci, chudáček z toho hloupne, protože se učí od lidí.

Otevření pracoviště pro prznění lidského těla v Brně.

Papež se svým povídáním o bílé vlajce a porážce, kudla do zad Ukrajiny, která zrovna ze všeho nejvíc potřebuje povzbuzení a motivaci, mimochodem drcnul si i do manželství.

Zkrátka Babylon v2.0.

Možná někdo namítne, že vykresluji příliš temné kontury naší současnosti. Nikoli – chovám naději, že Kristus obrátí naše temnoty ve světlo, jako se fotografie rodí z negativu, a že náš svět již kontury Kristovy tváře skrytě nese, dokud nebudou vývojkou zmrtnýchvstání obráceny

ve srozumitelný obraz. Ostatně Turínské plátno něco takového dosvědčuje...

Nežiji v panice, že už zítra přijde den Páně, ale rozhodně se mi nechce patřit k těm, o kterých se Písmo zmiňuje, že budou říkat „je pokoj a bezpečí“ (1 Sol 5,3), dnešním jazykem „pohodička“. Zkrátka chci mít takovou zdravou bdělost (jen o tři verše dál).

Bůh musí být dost blízko, když Rohatý tolik trká. Myslím, že ten festival samospasitelů, pýchy, hlouposti, kontroly, lži a nenávisti svědčí o jediném – že toho opravdového Spasitele fakt potřebujeme. Takže, Pane Ježíši, můžeš na scénu, kulisy jsou připraveny.

Vojtěch Macek

Ing. Vojtěch Macek
pracovník církevní správy

OSM DŮVODŮ, PROČ ZVÍŘATA NEMAJÍ NESMRTELNOU DUŠI

2. část

Genesis a nerozumná stvoření

První kapitola knihy Genesis nabízí náhled na to, jaký mají zvířata účel. Na konci každého dne Bůh přehlédl své stvoření a prohlásil, že je „dobré“. To se stalo i pátého a šestého dne (v. 1, 25) poté, co Bůh stvořil „rozmanité druhy živočichů“ žijících v moři a na zemi, ale ještě předtím, než stvořil člověka. Vložil do nich přirozené dobro.

Každý živý tvor stvořený do tohoto okamžiku má tedy stejné postavení jako věci stvořené v předchozích dnech. Když však Bůh stvoří člověka, říká něco jiného. Prohlašuje, že všechno je „velmi dobré“.

Před člověkem bylo vše dobré, ale s člověkem, vrcholem stvoření, je vše velmi dobré. Když tedy Bůh stvořil člověka, pozvedl status veškerého hmotného stvoření. Ostatní stvoření status člověka nepozvedlo. Bůh dal člověku schopnost chápat jeho vůli a milovat ho; schopnost, která přesahuje hmotný svět. To ukazuje na duši určenou k nadpřirozenému dobru (tedy k milosti a blaženému patření).

Kromě toho dal Bůh pouze člověku moc podmanit si zemi a panovat nade vším, co ji naplňuje. Bůh tedy určil, že všechna nerozumná stvoření (všichni tvorové, které Bůh neobdařil rozumem), mají sloužit člověku, protože Bůh mu svěří vládu nad nimi.

To je klíčové. Bůh stvořil nerozumné tvory pro člověka. Mají tedy časný (nikoli věčný) účel. Bůh nestvořil člověka, aby sloužil nerozumným tvorům, protože člověk má věčný účel – sloužit Bohu a potom těm, které Bůh stvořil ke svému obrazu a podobě. Nicméně člověk musí pečovat o Boží stvoření pomocí rozumu, vůle a zákonů, které mu Bůh dal sám.

(Fakt č. 4: „Velmi dobré“ v knize Genesis znamená, že Bůh stvořil člověka pro nadpřirozený život, ale to, co je pouze „dobré“, stvořil Bůh jen pro přirozený život.)

Aberdeenský bestiář: Adam pojmenovává zvířata. Manuskript z 12. st. Foto: abdn.ac.uk

Více z knihy Genesis

V Genesis 1,26–27 Bůh říká: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“

Při četbě prvního popisu stvoření bychom si měli všimnout, jak vše narůstá směrem k člověku. Bůh stvoří všechno a pak řekne: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby,“ a pak svěří člověku vládu. Bůh je existence, věčnost, láska a pravda. Pouze člověk (a andělé) tento obraz odráží. To je zřejmé z Písma, introspekce i extrospekce.

Z důkazů v 1. a 2. kapitole knihy Genesis vyplývá jednoznačný závěr – Bůh nestvořil zvířata, aby měla věčnou duši, protože je nestvořil ke svému obrazu a podobě. Nesvěřil jim vládu, protože jim nedal schopnost poznat jeho vůli a vykonávat ji.

(Fakt č. 5: Bůh nestvořil nerozumná zvířata ke svému obrazu a podobě.)

Obraz a podoba

Obraz sděluje podobnost podstaty, zatímco podoba sděluje, jak se podstata chová. Například mohou mít syna, který

se mi velmi podobá, a správně bychom mohli říci, že je mým obrazem. Hovorově by někdo řekl, že mi „z oka vypadl“. Tento výraz vyjadřuje jeho fyzickou podobnost se mnou.

Nicméně můj syn a já jsme možná povahově protiklady, takže by někdo mohl zvolat: „Nemůžu uvěřit, že je to váš syn!“ Tento výrok poukazuje na podobnost (nebo její nedostatek). Jinými slovy, můj syn nese mou fyzickou podobu, ale vůbec není jako já.

Vrátíme-li se k Bohu a člověku, když Bůh říká, že nás stvořil ke svému obrazu a podobě, prozrazuje tím, že nás stvořil z podobné duchovní podstaty (obrazu) a máme podobné, i když omezené duchovní schopnosti (tedy rozum a svobodnou vůli zaměřenou k pravdě a lásce, které jsou onou podobou). Podrobnější informace naleznete v *Teologické sumě* I, Q. 93, a. 1, 2 a 9, kde je odkaz na spis svatého Augustina *De Genesi*.

Svatý Augustin a svatý Tomáš Akvinský neústupně tvrdí, že zvířata nemají rozumové a volní schopnosti, což jsou duchovní schopnosti, a tudíž nemají duchovní duše, které přecházejí fyzickou smrt. Opět platí, že Bůh nedal zvířatům schopnost poznat ho. Nedal jim ani schopnost poznat sebe sama nebo chápat své vlastní záměry. Nemají schopnosti introspekce, extrospekce, prospekce ani retrospekce.

Kdyby zvířata byla schopna chápat pojmy, byla by schopna chápat pojem sdělování myšlenek. Vytvořila by školy, kde by se pojmy vysvětlovaly, a nakonec by vybudovala zvířecí společnosti, které by sdělovaly všechny druhy pravd, včetně těch morálních, a stavěla by na nich. Už dávno by se pozvedla ze svého nízkého stavu. Nicméně nedokázala to a ani to dokázat nemohou.

Navzdory tomu, že některé zvířecí druhy mají mnohem delší pozemskou existenci než člověk, jednoduše si nevyvinuly a ani nikdy nevyvinou schopnost chápat účel, pravdu, lásku, spravedlnost a morálku. Nerozumní tvorové proto nemají nesmrtnou, duchovní duši.

(Fakt č. 6: Zvířata nemají rozumové a volní schopnosti, které by je pozvedly z jejich věčně nízkého stavu.)

Zdravý rozum

Kdyby zvířata měla nesmrtnou duši určenou k tomu, aby byla s Bohem na věčnosti, nedopustili bychom se vraždy, kdybychom je zabili z jiného důvodu než v sebeobraně? Bůh však uzavřel s Noem smlouvu a řekl: „Každý pohybující se živočich vám bude za pokrm“ (Genesis 9,3), a Ježíš prohlásil veškeré jídlo, včetně zvířat, za čisté (Matouš 7,19).

Bůh také schválil, aby mu Noe přinášel zvířecí oběti (Genesis 8,20), a opakovaně v celém Starém zákoně schvaluje, ba dokonce nařizuje jejich obětní porážku. To nutně znamená, že Bůh stvořil zvířata jako nižší, než je člověk, a k tomu, aby člověku sloužila.

Ať už umírají jako oběť, potrava nebo přirozenou smrtí, Bůh je stvořil k časnému, nikoli věčnému účelu. Proto se zabítím zvířete neproviňujeme vraždou.

(Fakt č. 7: Bůh stvořil zvířata, aby sloužila časným potřebám člověka.)

Námitka

Někdo by mohl namítnout, že jednoho dne člověk pomocí vědy a techniky vytvoří zvířata schopná užívat rozum. To je možná pravda. Pokud by se to však člověku podařilo, člověk by pouze stvořil něco, co je nejasným obrazem a podobou jeho samého a nějakého zvířete, nikoli Boha.

Zatímco Bůh dává člověku schopnost

Aberdeenský bestiář. Manuscript z 12. st. Foto: abdn.ac.uk

přijímat jeho milost, protože ho stvořil ke svému obrazu a podobě, člověk nemá moc stvořit zvíře se stejnou schopností, protože milost, která vede k věčnému životu, člověku nenáleží.

Bůh dal lidem rozum a vůli za tím účelem, aby Ho poznávali, chápali, milovali a byli s Ním na věčnosti. Dal nám věčný cíl. Člověk však nemůže tento cíl ani schopnost získat milost a věčnost s Bohem předat nerozumným zvířatům. Jinými slovy, Bůh sám je milost a pouze on může dát tvorů schopnost přijmout Ho a být s Ním na věčnosti.

I kdyby tedy člověk nějakým způsobem upravil zvířata tak, aby chápala pojmy, včetně těch věčných, nemůže jim dát věčný účel ani milost, protože mu nenáleží a nemá k tomu schopnost. To může učinit pouze Bůh. A vzhledem k předloženým důkazům nemáme důvod věřit, že Bůh někdy dá nerozumným zvířatům, dokonce ani těm lidmi vytvořeným, nesmrtnou duši.

(Fakt č. 8: Člověk nemá moc dát nerozumným zvířatům nesmrtnou duši.)

Závěr

Máme tedy osm důvodů, proč odmítnout představu, že zvířata mají nesmrtnou duši:

1. Zvířata nemají pojmové schopnosti, aby rozuměla věcem nebo myšlenkám, a nemají ani volní schopnosti, aby se rozhodovala pro předměty a skutky, kterým nerozumějí;
2. Bůh nestvořil zvířata tak, aby Ho chápala nebo aby usilovala o blažené patření;
3. Bůh věčně miluje všechno stvoření, ale nestvořil všechny tvory tak, aby

Ho věčně milovali;

4. „Velmi dobré“ v 1. kapitole knihy Genesis znamená, že Bůh stvořil člověka pro nadpřirozený život, avšak to, co je „dobré“, Bůh stvořil pouze pro přirozený život;
5. Bůh nestvořil nerozumná zvířata ke svému obrazu a podobě;
6. S 1. a 2. důvodem souvisí i to, že zvířata nemají rozumové a volní schopnosti pozvednout se ze svého věčně nízkého stavu;
7. Bůh stvořil zvířata, aby sloužila časným potřebám člověka;
8. Člověk nemá moc dát nerozumným zvířatům nesmrtnou duši.

Vzhledem ke všem těmto důkazům nemá rozumná bytost důvod věřit, že Bůh stvořil nerozumná zvířata s nesmrtnou duší. Spíše máme všechny důvody věřit v opak. A svou nesmrtnost bychom měli oslavovat službou Bohu a těm, kteří byli stvořeni k jeho obrazu a podobě (zejména chudým), a neztrácet čas živěním nesprávné touhy po tom, aby zvířata měla nesmrtnou duši.

Nate Guyear
Catholic Stand
Přeložil Pavel Štíčka

Nate Guyear
píše pro CatholicStand.com

KATECHUMENI VE FRANCII JSOU STÁLE MLADŠÍ

Českou republikou proběhla zdrcující kauza záměny pacientek v jedné z pražských fakultních nemocnic. Důsledkem bylo zachování života nenarozeného dítěte u ženy, která přicházela s objednávkou umělého potratu a ztráta života též nenarozeného dítěte u matky, která přišla na běžnou preventivní těhotenskou kontrolu. Chyby děláme všichni, někdy mají i takto fatální důsledky, soudit není naší věcí. Jen by se dalo čekat, že se ty kruhy čítající převážně anarchistické, levicové a feministicky zanícené ženy, ozvou. Ony se totiž velmi hlasitě projevují, když se stane něco podobného, ale samozřejmě v opačném scénáři za našimi hranicemi v Polsku. Tam je do nemocnice přijata žena, která je gravidní a má nějaký problém, který by dle těchto křiklavých dam měl vyřešit umělý potrat. Ten tam však žena podstoupit nemůže a dobrá a úctyhodná snaha lékařů ženu uzdravit a život dítěte zachovat vede k nějakému, výjimečně třeba i tragickému cíli zpravidla pro lidské selhání (to hrálo roli i v naší aktuální české kauze). Ani tady nesudme a berme v potaz, že chyby děláme všichni. Kdo se ale zastává té ženy, na které byla vykonána vražda dítěte, kterou si neobjednala, z těch, kteří tak okupují veřejný prostor s požadavky na právo na smrt u nejmenších, jež se bránit nemohou? Zaplatí například některá z neziskových organizací, takto zaměřených, ženě po nedobrovolném potratu psychologa nebo dlouhodobou terapii, kterou zajisté bude potřebovat? Poskytnou jí právníka? Budou ji dlouhodobě profesionálně doprovázet? Zatím tomu nic nenasvědčuje.

Letos ve Francii přijalo svátost křtu během velikonoční vigilie přes 12 000 dospělých a mladých lidí. Katechumeni jsou stále mladší. 36% je ve

Foto: Radek Hanskut / Člověk a Víra

věku 18 až 25 let, zejména studenti. Potvrzuje se trend obrození pozorovaný loni ve venkovských oblastech, kde žije 29% dospělých katechumenů. Čtvrtina dospělých katechumenů pochází z nepraktikujících rodin.

Koptové se nevzdávají snahy o jednotu s katolickou církví. Prohlášení *Fiducia supplicans* to však výrazně ztěžuje. Mluvil o tom koptský biskup Anba Damian, který slouží v severním Německu. Jak biskup uvedl, jednotu mezi Kopty a katolíky již v jistém smyslu existuje, například pokud jde o mučednickou smrt. Ukázal zde na 21 koptských křesťanů zavražděných na libyjské pláži ISIS, které papež František zahrnul do *Martyrologium Romanum*. Hierarcha hovořil také o březnovém rozhodnutí Koptů, kteří alespoň na nějakou dobu rezignovali na další dialog se Svatým stolcem. Byla to reakce na doktrinální deklaraci *Fiducia supplicans*. Jak vysvětlil, na koptském synodu v Egyptě bylo rozhodnuto udělat „přestávku“ v dialogu s Římem: „Chceme

porozumět tomu, co bylo rozhodnuto v Římě. Deklarace *Fiducia supplicans* měla negativní dopad na dosažení plné jednoty obou církví. Máme však jasný cíl. Chceme dosáhnout plné jednoty s katolickou církví. Považujeme to za nutnost života a přežití“, řekl. „Musíme lidem vysvětlit, jak žehnáme jako církev. Žehnáme stromům, vodě, lidem. Jejich chybnému chování však nemůžeme žehnat“, poznamenal.

Americké ministerstvo zahraničí už nesmí na ambasádách vyvěšovat duhové vlajky. Nařizuje jí to přílepek ke schválenému rozpočtu, který v pátek na poslední chvíli podepsal americký prezident Joe Biden. Ten zároveň uvedl, že bude prosazovat co nejbližší zrušení tohoto legislativního aktu. Podle demokratů totiž zákaz vztyčování jiných než amerických vlajek míří proti vyvěšování vlajek Pride, které začala americká diplomacie mohutně vyvěšovat za prezidentství Baracka Obamy.

–zd–